

Brief aan de leden
T.a.v. het college

Datum
22 oktober 2018

Ons kenmerk
TRE/U201800940
Lbr. 18/058
Telefoon
070 - 3738393

Bijlage(n)
-

Onderwerp
Pinbeleid bij gemeenten

Samenvatting

Er is sprake van een brede maatschappelijke ontwikkeling waarin steeds meer diensten slechts per PIN of giraal kunnen worden betaald. In een beperkt aantal gemeenten is het voor het aanvragen van documenten zoals een paspoort of rijbewijs niet meer mogelijk om aan de balie met contant geld te betalen. Dit is voor bepaalde groepen inwoners een probleem, omdat zij niet met een pinpas kunnen of willen betalen. Het is belangrijk dat niemand wordt uitgesloten van dienstverlening.

Recent heeft zich een aantal ontwikkelingen omtrent het pin only-beleid voorgedaan. Daarbij is onder meer het Europeesrechtelijke aspect van het pin only-beleid onderstreept. De Europese Centrale Bank (ECB) heeft de VNG, via De Nederlandsche Bank (DNB), een brief gestuurd. Daarin is aangegeven dat een pin only-beleid, waarbij burgers aan de gemeentelijke balie niet contant kunnen betalen of dit alleen kunnen als zij daarvoor bijzondere redenen aanvoeren, volgens Europees recht niet geoorloofd is.

Gemeenten die momenteel een pin only-beleid hanteren, bieden een breed spectrum aan oplossingen voor inwoners die niet kunnen of willen pinnen. Indien u een pin only-beleid hanteert of overweegt, dan vraagt de VNG uw aandacht voor het Europeesrechtelijke aspect en de invulling hiervan. Inwoners kunnen worden gestimuleerd om per pin te betalen, maar voor hen die dat niet kunnen of willen, moet er maatwerk worden geleverd en zal moeten worden voorzien in de

mogelijkheid om contant te betalen. Het is belangrijk dat niemand wordt uitgesloten van het doen van betalingen voor essentiële diensten. Het is daarbij aan gemeenten zelf om een afweging te maken over hoe ze het beleid rond betalingen aan de balie verder vormgeven.

Daarnaast is het wenselijk duidelijk te communiceren over het gekozen beleid, zodat voor inwoners transparant is welk beleid de gemeente hanteert en hoe zij kunnen betalen als ze niet kunnen of willen pinnen.

Aan de leden

Datum

22 oktober 2018

Ons kenmerk

TRE/U201800940

Lbr. 18/058

Telefoon

070 - 3738393

Bijlage(n)

-

Onderwerp

Pinbeleid bij gemeenten

Geacht college,

Graag informeren de VNG en de Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) u over de recente ontwikkelingen omtrent het pin only-beleid. Dit betreft pinbeleid bij gemeenten waarbij het niet mogelijk is om aan de balie met contant geld te betalen. Indien u een dergelijk pinbeleid hanteert of overweegt, vragen wij uw aandacht voor het Europeesrechtelijke aspect hiervan.

Aanleiding

Er is sprake van een brede maatschappelijke ontwikkeling waarin steeds meer diensten slechts per PIN of giraal kunnen worden betaald. Dergelijke digitalisering van betalen biedt gemeenten de mogelijkheid om hun dienstverlening veiliger en kosten effectiever in te richten. In een beperkt aantal gemeenten is het voor het aanvragen van documenten zoals een paspoort of rijbewijs niet meer mogelijk om aan de balie met contant geld te betalen. Dit is voor bepaalde groepen inwoners een probleem, omdat zij niet met een pinpas kunnen of willen betalen. Het is belangrijk dat niemand wordt uitgesloten als het gaat om het doen van betalingen. Daarom bieden gemeenten die momenteel een pinbeleid voeren diverse maatwerkoplossingen aan.

De afgelopen periode hebben diverse partijen zich uitgesproken over het pinbeleid bij gemeenten. Wij gaan hieronder op deze visies in en komen mede op basis daarvan tot een overweging.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag

070 - 373 83 93 | info@vng.nl

vng.nl

Visies

Eind 2017 heeft het Maatschappelijk Overleg Betaalverkeer (MOB) een brief gestuurd naar de VNG met de oproep om gemeenten te bewegen af te zien van pin only-beleid. Daarnaast heeft het MOB aanbevolen om inwoners duidelijk te informeren hoe ze moeten handelen als zij contant willen betalen.

De VNG heeft samen met de Vereniging Directeuren Publieksdiensten (VDP) en NVVB hierover overleg gevoerd met het MOB en De Nederlandsche Bank (DNB). In dit overleg zijn de standpunten gewisseld en is een gemeenschappelijke belang erkend: niemand mag worden uitgesloten van dienstverlening.

In het voorjaar heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) in beantwoording van Kamervragen aangegeven dat uitzonderingen op het pin only-beleid voor inwoners mogelijk moeten blijven¹. De Minister heeft verder beschreven dat nog niet door een (Europese of nationale) rechter is bepaald welke ruimte gemeenten concreet hebben om de acceptatie van contant geld in de hier bedoelde gevallen aan banden te leggen.

Recent heeft de Europese Centrale Bank (ECB) via de DNB aan de VNG een brief gestuurd waarin het Europeesrechtelijke aspect van het pin only-beleid wordt onderstreept. De ECB heeft een verdragsrechtelijke taak om gevraagd en ongevraagd te adviseren over de Europeesrechtelijke aspecten van onderwerpen van wettelijke regelingen die het beleidsterrein van de ECB raken.

Europese bankbiljetten en -munten hebben krachtens Europees recht de status van een wettig betaalmiddel. In preambule 19 van Verordening (EG) 974/98 wordt aangegeven dat er mogelijkheden zijn om contant geld niet te accepteren, bijvoorbeeld vanwege het risico van geweld, vandalisme of witwassen. Er is in dat geval sprake van 'beperkingen inzake betalingen in bankbiljetten en munten, die de lidstaten om openbare redenen hebben getroffen'. Dergelijke beperkingen zijn toegestaan, als er andere rechtsgeldige middelen beschikbaar zijn voor het verevenen van financiële schulden en wanneer zij in redelijke verhouding staan tot het te bereiken doel en niet verder gaan dan voor dat doel noodzakelijk is.

Volgens de ECB is een zogenoemd pin only-beleid, waarbij burgers aan de gemeentelijke balie niet contant kunnen betalen of dit alleen kunnen als zij daarvoor bijzondere redenen aanvoeren, niet geoorloofd. De ECB stelt dat de mogelijkheid van contante betaling belangrijk blijft voor bepaalde groepen in de samenleving. Door contante betalingen kan iemand bijvoorbeeld beter zicht houden op zijn uitgaven. Het mogelijk maken van dergelijke betalingen zorgt er voor dat niemand wordt

¹ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2018D31067&did=2018D31067>,
<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2018D31063&did=2018D31063>,
<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2018D31064&did=2018D31064>,
<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2018D31065&did=2018D31065>.

uitgesloten. Het verstrekken van documenten als paspoorten en rijbewijzen is voor burgers bovendien essentiële dienstverlening van de gemeente die alleen daar wordt verstrekt. Volgens de ECB leidt een pin only-beleid tot de uitsluiting van burgers. Burgers zouden de keuze voor contant betalen niet hoeven te rechtvaardigen, aldus de ECB. De ECB specificeert niet welke voorzieningen gemeenten moeten treffen om contant betalen mogelijk te maken.

Gemeentelijk beleid

Wij zijn er ons ervan bewust dat gemeenten die momenteel een pin only-beleid hanteren, inclusie serieus nemen en een breed spectrum aan oplossingen bieden voor inwoners die niet kunnen of willen pinnen. Mocht uw gemeente een pin only-beleid hanteren of dit overwegen, dan vragen wij, gelet op het voorgaande, uw aandacht voor de invulling ervan. Inwoners kunnen worden gestimuleerd om per pin te betalen, maar voor hen die dat niet kunnen of willen, moet er maatwerk worden geleverd en moet worden voorzien in de mogelijkheid om contant te betalen. Het is belangrijk dat niemand wordt uitgesloten van het doen van betalingen voor essentiële diensten. Het is daarbij aan gemeenten zelf om een afweging te maken over hoe ze het beleid rond betalingen aan de balie verder vormgeven.

Daarnaast is het wenselijk duidelijk te communiceren over het gekozen beleid, zodat voor inwoners transparant is welk beleid de gemeente hanteert en hoe zij kunnen betalen als ze niet kunnen of willen pinnen.

Vragen

Heeft u naar aanleiding van deze ledenbrief vragen? Dan kunt u contact opnemen met het Informatiecentrum van de VNG (070-373 8393 of e-mail: info@vng.nl).

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Algemeen directeur